

MAJAVAMMI (*Serpula lacrymans*) viljakehade ja punakaspruunide seeneeostega kaetud palgid.

TOONESEPLASTE, täpsemalt mööbli-toonesepa (*Anobium punctatum*) tekitatud väljalennuavad ja näripuru hunnikud.

reid, kellest üritatakse lahti saada. Boracol ei ole mingi imerohi. Pealegi imendub kemikaal puidu pinnalt mitu korda halvemini kui palgi või laua otsast.

Seened kuivust ei talu. Külma majavammiga ei võta, küll aga häirib teda kuumus, kuivus ja tuuletõmbus. Vanale majale tuleb kasuks, kui seal regulaarselt tuuletõmbust korraldada.

Seenest kahjustatud laud-palgid tuleb kohe viia kuskile majast kaugemale ja seal ära põletada. Neid ei tohi mingil juhul riita laduda ning järgmist kütteperioodi ootama jätta, sest majavammiga levikuraadius võib olla kuni 10 kilomeetrit.

Kuuejalgsed üürnikud. “Vanas majas elades peab alati arvestama ka mõne kuuejalgsel üürnikuga, see lihtsalt kuulub selle elustiili juurde,” tõdeb Marike Laht.

Enamasti jäävad nad märkamatuks, aga kui hakkame kedagi märkama, näiteks ämblikke, siis tähendab see, et majapidamises leidub neile midagi söödavat. Suvel võivad need olla kärbsed, talvel tõenäoliselt keegi muu. Lahe sõnul võiks neisse suhtuda kui kasulikesse koduloomadesse, kuna meie oma ämblikud ei ole üldiselt mürgised.

Oma elamist peaks tähelepanelikult jälgima maikuust augustini, siis on putukate tegevus kõige intensiivsem. Maja jälgides saab ka teada, kas majas elab kedagi soovimatut.

Toonesepalasi reedab valge tolmutaoline puuru. Ühed, kes vanas majas ennast hästi tunnevad, on toonesepalased, rulja kehaga pruunid või mustad mardikad. Neid on Eestis 28 liiki. Puitu söövad nende vastsed, tibatillukesed, 4–6 mm pikkused tõugud. Emane muneb kokku 20–

30 muna. Sõltuvalt liigist võib nende elutsükkel kesta 2–4 aastat, mõnikord kuni 6 aastani, soodsates tingimustes aga võib aastas üles kasvada üks kuni kaks põlvkonda.

Vastne närib puitu umbes 1 mm läbimõelduga käike. Tema tegevust reedab valkjalt tolmutaoline näripuru, mida putukad käikudest välja lükkavad. Nõnda pudeneb see põrandale või seinapalkidele ja nii on võimalik teada saada, et seal keegi elab.

Mürk aitab nende vastu vähe, sest see ei suuda puitu tungida. Küll aga on loodus loonud neilegi omad vaenlased – parasitoidid, kes toonesepa vastseid hävitavad.

Majasiku käigud kulgevad piki puidukiudu. Ohtu vanale majale kujutab ka majasikk, siklaste sugukonda kuuluv mardikaline. Emane mardikas muneb sügavale puitu 200–400 muna, keskmiselt kahe nädala pärast kooruvad vastsed, kes esialgu hakkavad purustama palke väliskihti.

Käigud närib majasiku vastne peamiselt piki puidukiude, eelistades maltspuitu, see tähendab tüvepuidu välimist osa, ja eriti selle suviseid ringe. Vastsed arenevad kiiremini seente kahjustatud puidus. Vastsete areng ei kesta alla 2 aasta, ebasobivates tingimustes aga kestab isegi kuni 12 aastani.

Mõnikord valmikud ei lahkugi puidust, paarituvad käikudes ja seal ka munevad. Lahti saab temast tavaliselt nakatunud puitosade väljavahetamisega.

Tänapäeval kasutatakse puitu hävitavate putukate vastu üsna edukalt ka perimetriini, mis on loodusliku Dalmaatsia neitsikummeli püretriini keemiline saadus ja mis arvatavalt muudab putukad suguvõimetuks.

Ä Tasub teada
Tuuluta maja
regulaarselt

HOIA maja niiskuse eest.

KATUS olgu korralik.

ALUMISED palgid ei tohi pinnasega kokku puutuda.

JÄLGI, et maja poleks umbne.

TUULUTA regulaarselt, sest tõmbetuult ei salli seened ega mardikad.

TUULUTATAV peab olema ka põrandaalune.